

DOKA

Zo tussen mijn twintigste en dertigste jaar was ik een wild enthousiast amateurfotograaf. Ik probeerde zo'n beetje alles wat er maar te proberen viel. Stereofotografie, makrowerk, allebei tegelijk - alles wilde ik. Ik moest ook alles zelf doen. Zelf ontwikkelen, zelf afdrukken, zelf alle hulpapparatuur bouwen en, op het toppunt, zelf de films in het stikdonker van een grote rol afknippen zodat ze in de kamera pasten.

Ik was in die tijd een nogal eenzaam figuur. Ergens achter in de twintig aangekomen begon me dat dusdanig parten te spelen dat ik in aktie kwam. En met sukses. Ik leerde een lieve vrouw kennen en binnen het jaar waren we getrouwd. Dat "en ze leefden nog lang en gelukkig" een simplifikatie is moesten we toen nog ontdekken; maar daar gaat het hier niet over.

Terug naar de fotografie. In het begin van m'n huwelijk deed ik er nog af en toe weleens wat aan. Trouwens, ook Joke had er wel plezier in en dat stimuleert. Maar met de afwerking, het ontwikkelen en vergroten, ging het bergafwaarts. Ik kreeg steeds meer oog voor de rompslomp die het meebracht en steeds minder voor de genoegens. Er kwamen bezwaren. De dokaruimte was niet goed te verduisteren, het was er te warm of te koud, dat weet ik niet meer, en er was geen stromend water. Af en toe leefde de geestdrift nog voor korte tijd op; ik maakte chemikaliën aan die dan de volgende maanden stonden te bederven. Joke begon er voorzichtig op aan te dringen de films maar te laten afwerken. Maar dat wilde ik ook niet, om allerlei vage redenen.

Van lieverlee werd het echter duidelijk dat ik er gewoon geen lol meer in had. Maar het lukte me niet, dat toe te geven. De doka werd bedekt onder een laag stof. Er waren nog steeds wat films die afgedrukt moesten worden. Mijn enthousiasme voor het maken van opnamen begon ook te verkoelen. Als je darmen verstopt zijn heb je weinig trek.

Tenslotte was het zover gekomen dat ik al in drie of vier jaren geen fototoestel meer had aangeraakt. Bovendien maakte zich, als een vage onrust, het idee van me meester dat in één van mijn kamera's nog een onontwikkelde film zat. Opnamen van vier of vijf jaar geleden misschien! Te gek om los te lopen. Wat zou de ftohandelaar niet zeggen?

Na nog een maand of wat zo doorgemodderd te hebben werd het idee me teveel. Op een dag dat ik me sterk voelde pakte ik m'n kamera's, zwingelde er wat aan, deed ze open en gelukkig, ze waren leeg. Ik had alleen nog één zwartwit-filmpje dat moest worden afgedrukt.

Een hele opluchting, die me eindelijk weer in staat stelde om helder over het fotografieprobleem na te denken. Wat was hier nou eigenlijk aan de hand? Heel lang geleden, toen mijn levenssituatie er niet zo briljant voor stond, was dat tijdrovende foto's afdrukken voor mij een noodzaak geweest. Noem het een vlucht. Ik had iets nodig om de rest te vergeten, m'n energie in te stoppen en te laten zien dat ik iemand was.

Nu is de situatie veranderd. "Lang en gelukkig" klopte niet zoals ik al zei, maar ik heb geleerd af en toe zo'n stukje geluk te veroveren; en dat gaat me steeds beter af. En vandaag begreep ik ineens dat ik dat afwerken van foto's niet meer nodig had. Het had zijn functie toen de rest van mijn leven een chaos was. Maar nu is het niet meer dan een dood relekwie, een museumstuk om nog even glimlachend naar te kijken, waarna je weer doorloopt.

Ik moet die dode tak uit m'n leven snoeien. Misschien komt de tak ernaast, het fotograferen zelf, weer tot bloei. Wie weet. Maar deze week ruim ik de doka op.

Kees Niestadt
Juni 1987